

«БЕЛЛІТ: МАБІЛЬНЫ ГІД»: ПРА БЕЛАРУСКУЮ ЛІТАРАТУРУ — НЯСУМНА!

Бясстрашная авантурная лекарка і вандроўніца Саламея Пільштынова. Уладная і разумная Бабароза, матрыярх адной мінскай сям'і. Студэнтка шведскай школы Алена. Хуліганка, захопніца замкаў, жорсткая, але справядлівая Босая. Што аб'ядноўвае ўсіх гэтых літаратурных гераінь?

Юлія ЦІМАФЕЕВА, літаратарка і перакладчыца, упэўнена, што ніводная з іх проста не можа пакінуць чытача абыякавым. Яны адважныя, шчырыя, адкрытыя, непрадказальныя і супярэчлівыя, ты можаш з імі не пагаджацца, спрачацца, але аповед пра іх усё роўна цябе захоплівае. «Я быў старэйшы за яе амаль на тры гады, а яна была разумнейшая за мяне на тры тысячы прачытаных кніг, на трыста пабачаных фільмаў, на трыццаць незнаёмых мне слоў...», — так апісвае галоўны герой рамана Альгерда Бахарэвіча «Белая муха, забойца мужчын» сваю сустрэчу ў далёкім юнацтве з жанчынай па мянушцы «Босая».

Хто яны, жанчыны, што кінутлі выклік Краіне замкаў і патрыярхальному грамадству, і ці можа быць хоць нейкі хэпі-энд у гэтай гісторыі, Юлія Цімафеева прапаноўвае даведацца нам самім. У перадсвяточныя дні ў рамках праекта «БелЛіт: мабільны гід» адбылася першая публічная лекцыя, прысвечаная прыгожай палове чалавецтва.

— Мне цікавая жанчына ў літаратуры, я сама паэтка, і ў нейкай ступені займаюся прасоўваннем бачнасці жанчын у літаратуры, — прызналася Юлія. — Хацелася б, каб жанчыны пісалі больш пра сябе і не тое, што ад іх чакаюць, а тое, што яны самі адчуваюць.

Праект «БелЛіт»: мабільны гід» ладзіцца пры падтрымцы Мабільнай бібліятэкі МТС.

— Для нас гэта выдатная нагода згуртаваць людзей, неабыякавых да беларускай літаратуры і роднага слова, — падкрэслівае **кіраўнік групы па сувязях з грамадскасцю кампаніі МТС Вольга ТКАЧЭНКА**. — «БелЛіт» — менавіта так мы называлі прадмет «беларуская літаратура» ў школе. Як мы яе ўспрымалі? З якімі эмоцыямі? У кожнага, без-

умоўна, будзе свой адказ на гэтае пытанне. Для кагосьці беларуская літаратура «скончылася» разам са школьнай праграмай. А нам бы хацелася абудзіць жаданне працягнуць гэтае знаёмства, адкрыць для сябе сучасную беларускую літаратуру, новых аўтараў і новыя творы. Таму мы будзем рады бачыць на лекцыях як маладых людзей, так і сталых чытачоў, якія жадаюць заставацца ў трэндзе. Падчас літаратурных сустрэч можна будзе не толькі паслухаць прафесіяналаў, задаць ім пытанні, але і падзяліцца ўласнымі думкамі наконт любімых твораў, аўтараў і прыемна правесці час у сяброўскай атмасферы аднадумцаў.

Усяго запланавана шэсць лекцый. Пагружэнне ў свет беларускай літаратуры будзе адбывацца пры ўдзеле пісьменнікаў, выкладчыкаў і медыйных асоб. І першае пагружэнне прайшло надзвычай паспяхова — пры поўнай зале. Арганізатары нават хваліваліся, ці зможа яна змясціць усіх ахвотных. У сваёй лекцыі Юлія Цімафеева распавяла пра мемуары Саламеі Пільштыновай «Авантуры майго жыцця», творы Паўла Касцюкевіча «План Бабарозы», Альгерда Бахарэвіча «Белая му-

ха, забойца мужчын», Анкі Упалы «На заснежаны востраў» і вершы паэткі Вальжыны Морт.

— Хто такая Саламея Пільштынова і чым яна мусіць нас здзівіць? — інтрыгавала Юлія. — Гэта было фенаменальнае жыццё для жанчыны ў XVIII стагоддзі. Наша гераіня нарадзілася на Навагрудчыне ў сям'і збяднелага шляхціча. У 14 гадоў бацькі аддалі яе замуж за нямецкага лекара, і маладая сям'я з'ехала ў Стамбул, дзе ў мужа была лясчэбная практыка. Саламея прыгледалася да таго, што ён рабіў, і ў 15—16 гадоў яна ўжо пачала сама лячыць, а ў 17 гадоў займела ўласную практыку. Праўда, не заўсёды лясчэнне завяршалася паспяхова, таму лекарцы даводзілася хавацца. «Але сэрца Бог даў мне мужае, а не палахлівае», — казала яна сама пра сябе.

Саламея наведла шматлікія гарады і краіны, яе прымалі пры двары турэцкага султана Махмуда I, расійскай імператрыцы Ганны Іаанавны, аўстрыйскага імператара Карла VI, князёў Радзівілаў і Патоцкіх. Усё яе жыццё было поўнае нечаканасцяў і авантур, але прыродны розум, смеласць

і знаходлівасць заўсёды дапамагалі ёй выходзіць з самых неверагодных і небяспечных сітуацый.

— Я лічу сябе падрыхтаваным чытачом, паколькі навучалася ў ліцэі на філалагічным профілі, і, напрыклад, верш Вальжыны Морт «Беларуская мова», пра які сёння ішла гаворка, ведаю на памяць. Добра «знаёмая» я і з Саламеяй Пільштыновай. Але ўпэўнена, што сюды можа прыйсці любы ахвотны, бо форма падачы літаратурнага матэрыялу — вельмі сучасная, — падзялілася сваімі ўражаннямі пасля лекцыі **студэнтка першага курса філалагічнага факультэта БДУ Міхаліна БУРВІНА**.

Наступная лекцыя «Беларуская літаратура: «вялікая» ці «малая»?» адбудзецца 21 сакавіка. Паразважаць на тэму, якое месца займае беларуская літаратура ў сусветнай, як яе бачаць за мяжой і ці карэктна наогул падзяляць літаратуру на «малую» і «вялікую», запрашае пісьменнік Альгерд БАХА-РЭВІЧ. *Зарэгістравацца на лекцыі і падпісацца на e-mail-расылку можна на сайце праекта <http://gidbellit.by/>.* Усе заняткі для наведвальнікаў бясплатныя. Месца правядзення — бізнес-клуб Imagini (вул. Фабрыцыуса, 4), пачатак у 19.00.

Кожны слухач лекцый атрымае залікоўку, дзе будучы адзначацца заняткі, якія ён наведвае, і тэматычныя тэсты, якія пройдзе на сайце CityDog. лепшыя студэнты ў дадатак да новых ведаў і яркіх эмоцый атрымаюць і «чырвоныя» дыпломы.

УНП 800013732

Надзея НІКАЛАЕВА.

Расклад наступных лекцый: 4 красавіка

«Біблія Скарыны: паспяховы стартап XVI стагоддзя»
Алесь СУША, культуролог, скарыназнаўца, намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі па навуковай рабоце і выдавецкай дзейнасці.

18 красавіка

«Невядомая беларуская літаратура: пра што вам не казалі ў школе»

Ганна СЕВЯРЫНЕЦ, настаўніца гімназіі, пісьменніца, даследчыца беларускай літаратуры.

4 мая

«Воркшоп: як правільна чытаць і разумець паэзію»
Вальжына МОРТ, паэтка, выкладчыца крэатыўнага пісьма ў Карнэльскім універсітэце (ЗША).

23 мая

Дыскусія «Зала славы беларускай літаратуры: хто нашы геніі?»

Ганна БУТЫРЧЫК, кандыдат філалагічных навук, дацэнт, загадчыца кафедры замежнай літаратуры БДУ.

Марына КАЗЛОУСКАЯ, перакладчыца, кандыдат філалагічных навук, загадчыца кафедры беларускай мовы і літаратуры Ліцэя БДУ.

Шахцёрская сталіца стане тэатральнай

У Салігорску трэці раз пройдзе адкрыты фестываль — форум тэатральнага мастацтва «ТЭАТРОН line — 2018».

З 22 па 25 сакавіка самі тэатры прыедуць у шахцёрскую сталіцу. І не толькі з Беларусі, але і з іншых краін. Цяпер ідзе прыём заявак ад удзельнікаў: дзіцячых тэатраў, дзе акцёрам па 10—16 гадоў, студэнцкіх і маладзёжных аматарскіх тэатраў (узрост удзельнікаў да 35 гадоў). На форуме плануецца правядзенне дзвюх асобных праграм: «ТЭАТРОН line для малых» — спектаклі і інтэрактыўныя мерапрыемствы для дзяцей ад 3 да 7 гадоў, а таксама навінка — «ТЭАТРОН over a cup of tea», якая прадугледжвае спектаклі і інтэрактыўныя праграмы па творах англійскіх пісьменнікаў.

Арганізатары фэсту — Салігорская дзіцячая школа мастацтваў і яе сямейны тэатр «Чамадан», кафедра рэжысуры і цэнтр эксперыментальнай рэжысуры «Адкрытая пляцоўка» Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, Цэнтр беларускай драматургіі Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

ВОГНЕННЫЯ «БЫЧКІ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

27 верасня 2017 года адзначылася тым, што ў Мінску згарэлі адразу два балконы. Удзень запалалі рэчы на балконе двухпакатовай кватэры, размешчанай на першым паверсе ў доме па вуліцы Кунцаўшчына. На шчасце, тым усё і скончылася — далей балкона полымя прайсці не паспела, бо пільныя мінакі вельмі хутка набралі нумар «101» — гаспадароў дома не было. А вось ужо ўвечары яшчэ адзін недакурак запаліў рэчы на балконе восьмага паверха ў доме на процілеглым канцы сталіцы — у Зялёным Лузе. Як і ў папярэднім выпадку, дома таксама не было нікога. Але тут ужо агонь заўважылі значна пазней. У выніку ён пашкодзіў аконную раму, закурадыміў пакой і яшчэ рэчы, якія знаходзіліся на балконе кватэры паверхам вышэй.

Ды і драўляная балконная рама не заўжды з'яўляецца надзейным ахоўнікам ад непагашаных недакуракаў. Паказальны выпадак здарыўся напрыканцы лютага ў Мінску, калі ратавальнікі тушылі раму ў чатырохпавярховым доме на завулку Казлова.

Недакурак вельмі доўга тлее. І без старонняй дапамогі хутка ён не згасне. А паколькі ён лёгкі, то прадвызначыць, па якой траекторыі палляціць, проста немагчыма. Скажам, калі яго выкінулі з акна дзвягатага паверха, то ён вельмі проста можа стаць непрыемным «сюрпрызам»

для жыхароў другога ці трэцяга. Або ўвогуле прыляцець па сыходнай з суседняга пад'езда.

Зрэшты, небяспека ўзгарання пагражае і самім аматарам пакурыць на балконе. Пакінутая запальнічка пад уздзеяннем прамых прамянёў сонца можа разгарэцца да высокай тэмпературы і дэфармавацца або ўвогуле разарвацца.

Пажар на балконе небяспечны тым, што часта гэтая частка кватэ-

Калі ж з-за пажару была знішчана маёмасць на суму, большую за тысячы базавых, то да курыльшчыка будзе ўжыты артыкул Крымінальнага кодэкса. Ну і, канешне ж, давядзецца ў поўным аб'ёме кампенсавач нанесены ўрон.

ры ператворана ў сховішча непатрэбных рэчаў. Знайсці своечасова вогненнага «госця», які, напрыклад, заваліўся на кіпу макулатуры паміж старым рондалем і роварам, вельмі цяжка. Асабліва калі на вуліцы цёпла і рама ўвесь дзень расчынена насцеж. А ў дамах старой пабудовы і дагэтуль ёсць балконы, дзе аконных рам няма ўвогуле. Таму ўмовы для пажару там створаны проста ідэальныя. Гаспадар кватэры рызыкуе заўважыць полымя толькі тады, калі агонь ужо пачне пранікаць праз аконную раму ў кватэру. І добра яшчэ, калі дома нехта знаходзіцца і паспее своечасова прыняць меры. А калі не? Задушцы пажар таксама не заўжды лёгка — не сакрэт, што многія двары ў сталіцы «забіты» аўтамабілямі літаральна «пад завязку». А аўталес-

віцы неяк жа трэба падабрацца да патрэбнага балкона.

— Знайсці віноўніка можна не заўсёды, — працягвае Вольга Мельчанка. — Курыльшчыкаў у нас вельмі шмат, і прыцягнуць іх да адказнасці перад узнікненнем надзвычайнай сітуацыі немагчыма з-за таго, што курэнне ў нас не забаронена. Да таго ж агонь часта знішчае самую крыніцу ўзгарання, і судовыя эксперты не маюць магчымасці правесці патрэбнае даследаванне. Але калі недакурак усё ж нейкім чынам захаваўся, то вылічыць «падпальшчыка» цяжасці не складае. Дапамагаюць і сведчанні відэаочкаў.

Напрыклад, калі некалькі гадоў таму згарэў балкон па вуліцы Убарэвіча, то віноўніцу пажару знайшлі даволі хутка. Ёй аказалася трыццацігадовая жанчына, якая кінула недакурак. У такім выпадку штраф будзе не толькі за выкідванне смецця, але і за неасцярожнае абыходжанне з агнём. На сёння гэтая сума складае ад 30 да 50 базавых велічынь. Калі ж з-за пажару была знішчана маёмасць на суму, большую за тысячы базавых, то да курыльшчыка будзе ўжыты артыкул Крымінальнага кодэкса. Ну і, канешне ж, давядзецца ў поўным аб'ёме кампенсавач нанесены ўрон. Дык можа, усё ж танней пераабсталяваць пад пельніцу непатрэбную бляшанку?

Валяр'ян ШКЛЕННІК.

